

Slavenski tip glagolskog vida

Jurica Polančec

jurica.polancec@gmail.com

U prvim tipološki orijentiranim istraživanjima o glagolskome vidu opreka svršenog i nesvršenog vida ustanovljena je kao temelj za shvaćanje te kategorije (Comrie 1976). U daljnjim istraživanjima o toj kategoriji, koja su se temeljila na većem uzorku jezika svijeta, pokazalo se da se kategorija glagolskog vida u slavenskim jezicima po nizu parametara razlikuje od iste kategorije u većini jezika koji je iskazuju (Dahl 1985). Među tim razlikama najizrazitije su, primjerice, to što je glagolski vid u slavenskim jezicima tvorbena kategorija, kao i to što je razlikovanje svršeno-nesvršeno dosljedno provedeno kod svakog glagola. S druge strane, u većini jezika glagolski vid je flektivna kategorija te nije dio značenja glagola, već se iskazuje samo u prošlim glagolskim vremenima. U kasnijim istraživanjima (Bybee *et al.* 1994) obilježja slavenskog tipa vida prepoznata su u još nekim jezicima te je prema svojem najizrazitijem obilježju taj tip vida nazvan derivacijskim tipom, dok je drugi, češći, tip nazvan flektivnim tipom. Danas se naziv slavenski tip vida ponekad odnosi na bilo koji tip vida koji nalikuje sustavu kakav imaju slavenski jezici, odnosno naziv je često praktički sinoniman nazivu derivacijski vid. S druge strane, isti se termin često ograničava na slavenske jezike, dok se za srodne, ali ne i istovjetne sustave u neslavenskim jezicima rabi termin derivacijski vid.

U ovome će se izlaganju derivacijski tip vida na primjeru slavenskih jezika predstaviti prema svojim najvažnijim obilježjima te razlikama prema flektivnom tipu glagolskog vida. Prikazat će se i posebnost sustava glagolskog vida u slavenskim jezicima u usporedbi s drugim jezicima koji su razvili derivacijski tip vida. Pritom će se naglasiti jedinstvenost glagolskog vida u slavenskim jezicima općenito, odnosno opravdati naziv slavenski tip glagolskog vida. Konačno, ukratko će se dati osvrt i na geografsku rasprostranjenost derivacijskog tipa glagolskog vida (Arkadiev i Shluinsky 2015) te na pitanje kako nastaje derivacijski tip vida (Bybee *et al.* 1994).